

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Bulla sa[n]ctissimi domini nostri Jnnocentij contra impressores libroru[m]
reprobatoru[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

Bulla Innocētij. viij. lxxxviij.

honestare nituntur artes. quasdam fidei
catholice et hūano generi inimicas a sa-
cris canoib⁹ et doctrinis catholicorū do-
ctoz acerrime dānatas ppositiōes. Nos
igit⁹ q̄ redēptoris nri locū tenem⁹ in ter-
ris circa gregis sui custodiā in aiarū sa-
lute iugis cogitaciōis attētiōe inten-
dē submouēdo noira et p̄ futura mis-
trādo debem⁹. ne ppositiōes p̄dicte male et p̄ si-
de sonātes corda fidelium dānabilit⁹ cor-
rūpāt puidē volentes vt debem⁹ et qm̄
p̄litū et opozuz esset ī specie et sigillatū
p̄nit⁹ inserē oēs illas p̄clusiōes et apo-
sitiōes p̄ eos m̄gralit⁹ dānatas cū causā
dānatiōis eaz. Idcirco de cōsilio vene-
rabilitū fr̄m nrorū scē rhomane ecclesie
cardinaliū libelluz noningētaꝝ cōclusi-
onū p̄dic̄taꝝ q̄nis alijs cōtineat catho-
licas ac veras p̄t admixtiōē tū p̄di-
ctarū dānabilitū assertiōnū auctē applica-
p̄nitū tenore dānam⁹ et reprobam⁹. et
insup ne illi lectio p̄tinuare valeat scā-
dalū vt p̄missū generatū et in futurū ad
aliud forsan maius inducat sub excoīca-
tiōis p̄ca ip̄o facto incurrēda oib⁹ ch̄ri-
fidelib⁹ no illū de cetero legere. scribē.
aut imp̄mē. seu legi scribi aut imp̄mi fas-
cere. vel alijs legentib⁹ audire quoz mō
p̄sumāt dicta auctē inhibem⁹. et illū dei
scriptū vel impressū nūc et pro tpe hūi-
nū vt illū cōburere infra tridū a die
habite notitiē p̄nitū sub eadē p̄ca dicta
auctē mādam⁹. Prefatū at comitez qm̄
q̄ndictas cōclusiōes gr̄a tantū scolastice
disceptatiōis et sub aplice sedis corre-
ctiōe vt asserbat publicauit et posuit
et tandē eisdē tales esse habēdas p̄fes-
sus est q̄les iudicant p̄ nos et professio-
res p̄dictos quoz iudiciū in hac pte vt
p̄mitte auctē applica approbam⁹. Et etiā
q̄ iurciurādo promisit nullo tpe se ta-
lia defensurū. nullā ob p̄missā incurrisse
sinitre excoīcacionis notā p̄fata auctē
decernim⁹ et declaram⁹. Et insup q̄ dist-
ricte foret p̄ntes lras ad singulas citas
seas et dioceses fideliz deferre. Volu-

m⁹ et apostolica auctoritate decernim⁹
q̄ carūdeꝝ lras trāsumpto sigillo alii
cuius plati ecclesiastici munito et manu
publici notarij subscripto plena vbiq̄
fides adhibeat put adhiberet ipis ori-
ginalib⁹ lris si forent exhibite vel osten-
se. mandātes locorū ordinarijs ad quoz
noticiā p̄ntes lre seu trāsumpta auten-
tica puenierit vt p̄missa p̄ eoz ciuitates
et dioceses in ecclesijs intra missarū so-
lēna faciāt publicari ne quispiā valeat
de eis ignorantia allegare. et tam eis q̄
heretice p̄auitatis inq̄sitiorib⁹ vt si quod
ab h̄c cōtingat eundē comitē p̄ eius cō-
fessionē et iuramentū aliquid in posterū
attētare et alios quoscūq̄ mādatiōis nris
h̄mōi nō obtēperare. q̄ iuxta canonicas
sanctiōes et sanctorū patrū decreta in he-
reticos statuta eorū incūbūt officio exe-
qui nō omittant. Contra dictores p̄ cen-
suram ecclesiasticā appellatiōe postposi-
ta cōpescendo. Nō obstāt⁹ si aliquib⁹
cōiter vel diuisim a sede apostolica in-
dultū existat q̄ interdicti suspēdi vel ex-
coīcari nō possint p̄ lras aplicas nō fa-
cientes plenā et expressam ac de x̄bo ad
x̄bū de indulto h̄mōi mētionē. Nulli ḡ
oīno hoīm liceat h̄c paginā nre dāna-
tiōis reprobatiōis inhibitiōis man-
dati approbatiōis constitutiōis decla-
ratiōis decreti et volūtatī infringere
vel et ausu temerario contrarie. Si q̄s
sūt hoc attentare presumpserit indigna-
tiōē oīpotentis dei ac beatorū petrī
et pauli ap̄loꝝ eius se nouerit incursu-
rum. Datum rhome apud sanctum Pe-
trum. Anno incarnationis dñice Mil-
lesimo. quadringentesimo. octuagesimo
septimo. pridie nonas Augusti. Pontif-
ficatus nostri anno tertio.

Bulla sanctissimi do-
mini nostri Innocēti contra impressi-
tes librorū reprobatorū.

ij.

Bulla Innocentij. viij.

Innocentius Ep̄s seruus
suoz dei ad
p̄petuaz rei memoriā In̄t multiplices
n̄re solitudinis curas illā in p̄mis susci-
pere pro n̄ro pastoralī officio debemus
vt q̄ salubria et laudabilia ac catholice
fidei consona et bonis morib⁹ cōformia
n̄ro tpe ouinnē nō solū cōseruent ⁊ au-
geant veritētiā ad posterōs propagent
et q̄ p̄niciosa et dānabilia et ip̄ta sūt suc-
cidant et radicē extirpent nec pullula-
re vsq̄ sinant. ea in agro d̄nico et vinea
d̄ni sabaoth d̄staxat conseri p̄mittendo
q̄b⁹ fidelū mentes pasci sp̄ualit̄ possint
eradicata zizania et oleastri sterilitate
succisa. Attendētes igit̄ q̄ quēadmodū
hūano generi plurimū cōferre dinosci-
tur vt ea q̄ ad bonas artes et probatos
mores p̄inent diuulgentur ⁊ ad hoīm
notitiā tā p̄ntiuz q̄ eoz q̄ futuri sunt de-
ducant qd̄ maxime fieri solet beneficio
l̄raz q̄b⁹ ip̄e h̄rites q̄si alligatē ad vsū
absentiū p̄ter futuroz deducitur cōser-
uatur et p̄pagat̄. ita p̄niciosuz et maxie
eidē hūano generi inimicū censeri d̄z si
ea q̄ noxia sunt et sanis doctrinis hone-
stisq̄ morib⁹ ⁊ in p̄mis orthodoxe reli-
gioni cōperiunt aduersa publicē ⁊ mi-
nisterio l̄raz ad notitiā plurimoz extē-
dant. Quēadmodū enī bonū q̄nto vni-
uersalius tāto vtili⁹ diuini⁹ ⁊ maius.
ita et malū q̄nto āplius et coptosius tā-
to deterius abhominabiliusq̄ arbitrari
d̄z maxie q̄ hūane fragilitatis cogitati-
ones p̄niores reperiunt ad malū q̄ ad
bonū. Hinc ē q̄ sicut ars ip̄ressoria l̄raz
vtilissima habet ad faciōrē multi-
plicationē libroz p̄batorū ⁊ vtilū. ita
plurimū dānosuz foret si illius artifices
ea arte p̄erse vterēt passim imp̄mēdo
q̄ p̄niciosa sunt. Debēt igit̄ impressores
ip̄i merito cōpesci oportunitis remedijs
vt ab eoz ip̄essione desistāt q̄ fidelē ca-
tholice f̄ria fore noscūt vel aduersa aut
in mētib⁹ fidelū p̄nt verisiliter scādaliū
generare. Et ea p̄pter nos q̄ illius locū

tenem⁹ in terris q̄ ad illuminādū hoīm
mētes ⁊ errorū tenebras extirminādū de-
scendit ⁊ celsis. Cum fidelē relatione in-
tellexerimus artificio dicte artis pluri-
mos libros atq̄ tractat⁹ in diuersis mū-
di partibus fuisse impressos in se varios
errores ac p̄niciosa dogmata etiā sacre
christiane religioni inimica continen-
tes et indices etiā passim imp̄mī. h̄mōi
deterēdē labi occurrere cupientes vt
ex cōmisso desup̄ pastoralī officio tene-
mur. Omnib⁹ et singulis dicte artis im-
pressoz et illoz obsequijs quōlibz in-
sistētibus ⁊ se circa eorum imp̄mēdi
artem quoquo mō exercētibus tam in
r̄mana curia q̄ in reliquis Italic. ger-
manic. Francic. Hispaniarū Anglic. ⁊
Scotic. aliarūq̄ nationū q̄rūlibz ch̄ria-
noz ciuitatibus. terris. castris. villis ⁊
locis alijs degētib⁹ sub excoicatiois la-
te sūt p̄ca ip̄o facto incurrenda et mult-
ta pecuniaria p̄ locoz ordinarios p̄ co-
rum arbitrio exigenda auctē aplicā p̄nti-
uz tenore districte p̄cipiendo in hiber-
mus. ne de cetero libros tractatus aut
scripturas qualescunq̄ imp̄mēre aut
imp̄mī facere p̄sumant nisi consulto
p̄nti sup̄ hoc in dicta curia mḡfo sacri
palatij seu in eius absentia ip̄ius vices
gerenti et extra eā locoz ordinarijs et
eoz speciali et expressa impetrata licen-
tia gratis concedēda quozū cōscientias
oneramus vt anteq̄ h̄mōi licentiā con-
cedant imp̄mēnda diligenter exami-
nēt siue a peritis et catholicis examina-
ri faciant et procurent ac diligenter ad-
uertant ne quid imp̄matur qd̄ ortho-
doxe fidei contrariuz impiū et scandal-
losum existat. Et q̄ parū esset aduersus
futuras impressiones. p̄uidere nisi q̄ tā-
fore noscunt erronea imp̄ia et scādalo-
sa suppressantur. eisdē ordinarijs et mḡfo
mādam⁹ auctē p̄dicta vt videlz mḡfo sa-
cri palatij in p̄fata curia et ordinarij p̄-
fati extra illā in suis ciuitatib⁹ et dioce-
sibus moneāt et req̄rant auctē n̄ra oēs

et singulos impressores ac personas alias cuiuscumque status gradus conditionis vel peminētie existat. quatenus omnia et singula in ueteraria librorum et tractatum quorumcumque impressorum ordinariis et magistris respectu predictis omni fraude et dolo cessantibus infra terminum eorum arbitrio prefigendum contra eis respectiue presentent et consignent ac libros et tractatus impressos in quibus per ordinariis et magistris predictos aut eorum singulos in aliquo fidei catholice preiudicia impia aduersa scandalosa aut male sonantia contineri iudicatum siue declaratum fuerit sicut presentent et consignent sub sigillo excommunicationis late sententiae et eorum arbitrio exigenda pecuniaria pena ut perferatur incurrenda itudeat sic impressos etiam alias putare ex pedire putauerint ad eos deferri et delatos comburi facere. Et ne quisquam illos ligare vel tenere presumat sub sigillo celsitatis et penis auctoritate nostra prohibere. Nec omittat diligenter inquirere quibus procuratoribus tales libri impressi fuerint qua uel de causa illud procurauerint in fidei catholice quam presentent detrimentum. Et an procuratores ipsi de aliquo heresi suspecti sint. Contradictores per censuram ecclesiasticam appellacione postposita compescendo. In uocato etiam ad hanc si opus fuerit auxilio brachij secularis. cui uel diligentius operetur medietate pene pecuniarie quam exegerit applicam. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis contrariis quibuscumque seu impressoribus et eorum obsequijs insistentibus sequi in eorum artificio exercentibus et impium procurantibus et sollicitatibus presentatis uel quibusuis alijs contra uel diuulsum a sede apostolica indultum existat quod interdicti suspendi uel excommunicati non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad uerbum de indulto huiusmodi mentionem. Et quia difficile foret presentes litteras ad singula loca in quibus christi nomen colitur deferre uolumus et apostolica auctoritate decernimus quod eorum transmissum pro autentico sigillo alicuius prelati ecclesie

siastici et norij inde rogati subscriptione munito eadem prorsus fides ubique adhibeatur in iudicio et eadem que adhiberetur presentibus originalibus litteris si essent exhibite uel ostense. hortamur propterea eosdem ordinarios et magistrum sacri palatii ut zelum fidei et salutem animarum pre oculis habentes in presentibus ita se diligentes et solertes exhibeant quod eis a deo percunus uite premium et a nobis condigna pueniat actio gratiarum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis onerationis mandati constitutionis uoluntatis et hortationis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei ac beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum romae apud sanctum petrum. Anno incarnationis dominice. Millesimo quadringentesimo octuagesimo septimo. decimo quinto kalendas decembris. pontificatus nostri anno quarto.

Bequuntur adhuc

statuta diuersa diuersorum archiepiscoporum Coloniensium. Et primo statuta quedam punctionalia domini Willelmi archiepiscopi Coloniensium. quae capitula sunt haec. De reuocacione statutorum per libertatem ecclesiasticam factorum. De occisionibus mutilacionibus et captiuationibus clericorum. Ne quis late exactiones ecclesiarum imponat. De inuasoribus occupatoribus et detentoribus rerum et bonorum ecclesiasticorum. De occupantibus bona ecclesiarum et ecclesiasticarum personarum et legata fabricae ecclesie Coloniensium. De uita et honestate clericorum. De vicariis quo ad uersus et lectiones in matutinis. De erate presbyterorum ordinandorum. De concubinariis clericis. De clericis publica emenda et penitentia non sit imponenda. De nisi ordinati ad sacros ordines legant eplias uel euangelia. Quod nullus ecclesiam curatam teneat. nisi a diocesano uel archidiacono instituat. Quod prouisi de